Ainekava – kunstiained

Kunstipädevus

Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes. Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist.

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev õpetaja ja kaaõpilaste tagasiside ning eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest rääkimine.Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist. Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada

probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö. Kunstide valdkonnas on iseloomulik loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest.

Lõiming

Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega lõiming teiste ainevaldkondadega on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

- Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine toimub nii eesti keeles, võõrkeeles, ühiskonnaõpetuses, käsitöös ja kehalises kasvatuses. Kunstide kaudu teadvustame kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.
- Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (rütm, plaan, stiil, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled, kehaline kasvatus ja matemaatika.
- Sotsiaalainetest lähtudes vaatleme inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
- Emakeeles ja võõrkeeles arendame verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust, teatri- ja filmikunstis;
- Loodusainetest lähtudes teadvustame inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpime tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
- Matemaatikas arendame seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist;
- Käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendame käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
- Kehalisest kasvatusest lähtudes arendame kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

- Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvub õppija kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustame kultuuri rolli igapäevaelus, kujundame avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustame uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Suuname õpilasi osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).
- Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine.
- Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste

loovtegevustega, mille vältel kasutab õppija erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutab ja katsetab uusi võimalusi.

- Teemaga „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” julgustame kujundama ja väljendama oma mõtteid, katsetama oma ideede elluviimist õppetöös.
- Kunstiainetes teadvustame kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kasutame kunstides paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures järgime ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Suuname õppijat jälgima enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.
- Teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskkond” kaudu tutvub õpilane andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega.

Muusika

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetusel on tähtis osa õpilase tundemaailma rikastamisel ja tasakaalustatud isiksuse arendamisel, tervikliku maailmapildi kujunemisel, muusikakultuurilise aluse rajamisel, muusikalise maitse kujundamisel. Muusikaõpetuse oluliseks ülesandeks on rahvuslike kultuuritraditsioonide säilitamine ja edasikandmine. Selles on oluline koht pillimängu edendamisel ja klassikamuusika tutvustamisel. Muusikaõpetuse ülesanneteks on muusikahuvi äratamine ja muusikakogemuse rikastamine:
Aktiivse ja emotsionaalse muusikataju, muusikalise kirjaoskuse, teadliku muusika kuulamise oskuse, muusikalise kujutlusvõime, mälu, tähelepanu, rütmitunde ja koordinatsiooni arendamine ning esitamisoskuse kujundamine.Muusikaõpetaja ülesanne on õpetada muusikat võimalikult mitmekesiselt vastu võtma, seda väärtustama ja loovalt välendama.Musitseerimisel lähtutakse eakohasusest ja õpilaste muusikalisest võimekusest.Muusikaõpetuse põhitegevused on laulmine, pillimäng, muusika kuulamine, liikumine, muusikalise kirjaoskuse arendamine.Muusikaõpetus lähtub R.Pätsi ja H.Kaljuste didaktilis-metoodilistest printsiipidest, milles on ühendatud Z.Kodaly meetod ning C.Orffi muusikaõpetuse süsteem.

1.-3.klassis on keskmeks musitseerimisrõõmu tekitamine. Häälekujunduslikus töös on tähelepanu keskmes õigele hingamisele toetuv loomulik ülehäälne laulmine. Olulisel kohal on õpilaste muusikaliste võimete, muusika kuulamise oskuse ja loovuse arendamine.

4.klassis on peatähelpanu suunatud õpilase motivatsiooni, huvitatuse ja hinnangulise suhtumise kujundamisele. Vokaalsete võimete arendamisel pööratakse tähelepanu hale kõlavusele, ilmekusele ning hääle individuaalsetele omadustele (tämber, ulatus).Arendatakse iseseisvat musitseerimisoskust, loovust. Õpilaste muusikalist maailmapilti avardatakse eesti ja teiste rahvaste rahvalaulude ja muusikapalade kaudu.

Muusika õppeaine koostisosad on:

1) laulmine;

2) pillimäng;

3) muusikaline liikumine;

4) omalooming;

5) muusika kuulamine ja muusikalugu;

6) muusikaline kirjaoskus;

7) õppekäigud.

I kooliastme õppetegevused:

- Algõpetuse põhieesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudu muusika vastu huvi äratamine.
- Muusikatund peab pakkuma positiivseid emotsioone.Oluline on õpetaja positiivne suuline hinnang.
- Hindamine muusikaõpetuses peab kajastama ja toetama iga õpilase individuaalsete muusikaliste võimete arengut.
- Oluline koht muusikatraditsioonide säilitamisel on pillimängul
- Laulmisel on tähelepanu **a capella** ühislaulmisel.Lisaks ühehäälsele laulmisele lauldakse kaanoneid.
- Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- (ka kehapill) ja meloodiapillidega.Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.
- Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.
- Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegvuse kaudu.
- Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset.
- Muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõistma ümbritsevat maailma ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

I kooliastme õppesisu

Laulmine ja hääle arendamine.

- Kõlav ja vaba toon laulmisel.
- Õige laululise hingamise arendamine kõlalise puhtuse, selge diktsiooni ning ilmekuse saavutamiseks.
- Eakohased lastelaulud, esti ja teiste rahvaste rahva- ja mängulaulud, kaanonid.

Muusikalised teadmised ja oskused.

- Meetrum ja rütm.
- 2- ja 3-osaline taktimõõt.
- Helipikkused ja rütmivormid.
- Rütmilised kaasmängud.
- Improvisatsioon.

Meloodia.

- Meloodia liikumise suundade jälgimine.
- Kõrgete ja madalate helide eristamine.
- Helilaadiline mõtlemine.
- Astmete SO;MI;RA;JO;RA1;SO1;JO1;LE;NA;DI tundmaõppimine
- JO – ja RA lõpuline astmerida
- Duur- ja moll-helilaad, kolmkõlad

Algteadmised noodikirjast.

- Muusika kuulamine.
- Lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad.
- Muusikažanrid marss, polka, valss.
- Luuletaja, helilooja, solist, ansambel, koor, koorijuht, orkester, orkestrijuht, dirigent – mõisted.
- Mäng pillidel.

- Kaasmängud lauludele. Lihtsamate rütmipillide valmistamine.

II kooliastme õppetegevused:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmis;
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes.
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris ja muuseumis käimine ning õppekäigud

II kooliastme õppesisu:

Laulmine ja hääle omandamine.

- Hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste (tämber, diapasoon) arendamine.
- Mitmehäälsus, kaanonid, rahvaste laulud.

Muusikalised teadmised ja oskused.

- Meetrum ja rütm.
- Taktimõõdud 2/4, ¾, 4/4
- Uued rütmivormid.
- Rütmiimprovisatsioonid, kaasmängud.

Meloodia.

- Tutvumine viiulivõtmega.
- Klaviatuur. Oktav.
- Tutvumine C,G,F helistikega. Kolmkõlad.

Muusika kuulamine.

- Vorm muusikas (2- ja 3-osaline lihtvorm)
- Muusika esitajad, hääleliigid, kooriliigid.
- Eesti tuntumad lauljad.
- Eesti rahvalaulud, pillid.

Kunst

Õppeaine kirjeldus

Kunstiõpetusele on omane õpilase visuaalse ja taktiilse meele arendamine. Ta on tihedalt seotud teiste õppeainetega (muusika, loodusained).Kunstiõpetuses ergutatakse õpilase kujutlusvõimet ja loovust, tasakaalustatakse emotsioone ja kujundatakse maitsotsustusi ning huvi kunstikultuuri vastu. Kõigile jõukohaste praktiliste tööülesannete kaudu kinnistatakse õpitavat ja kasvatatakse kunstihuvi. Õpilaste loomingulise tegevuse ergutamiseks korraldatakse kõigis kooliastmetes õpilastööde väljapanekuid. Mitmesuguste tehnikate kasutamisel on kunstiõpetus praktiline aine.

Arvestada tuleb iga õpilase isikupära. Õpitakse ohutuid ja otstarbekaid töövõtteid, materjali säästlikku kasutamist ning kunstialaseid mõisteid. Õppeülesanded lahendatakse loovtöödena. 1.-3.klassis on esikohal lapse loomingulise algatusvõime areng, kuid oluline on ka käeliste oskuste ja vilumuste treenimine. Teises kooliastmes (4.klass)on kunstiõpetus integratiivne, sisaldades elemente kujutavast kunstist, arhitektuurist, käsitööst, rahvakunstist.
Äratatakse huvi kunsti analüüsimise ja hindamise vastu.

Kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- Õpib tundma ja kasutama kunstikeelt
- Arendab oma vaatlusoskust ja kompimismeelt
- Arendab kujundilist mõtlemist ja kujutlusvõimet
- Omandab loovtegevuse kogemusi
- Arendab loovust ja fantaasiat
- Õpib kasutama kujutavate ja kujundatavate kunstide väljendusvahendeid
- Arendab kunstimaitset

I kooliastme õppesisu:

- Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).
- Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.
- Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).
- Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.
- Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.
- Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.
- Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.
- Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.
- Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

Kujutamis- ja vormiõpetus

- Elusloodusе (loomad, linnud) ja eluta looduse (lumi, jääpurikad) kujutamine.
- Inimese kujutamine (portree eestvaates, inimene liikumises, loomad- linnud liikumises).

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiivõpetus

- Soojad ja külmad toonid, heledad ja tumedad toonid. Põhivärvid.
- Dekoratiivsete vormide joonistamine.
- Pastell ja kivimaal. Meeleolu väljendamine värvidega.
- Pea- ja kõrvalelemendid ning taust.
- Rütm, rühmitamine ja osaline kattumine, hajutamine.
- Pildi pinna organiseerimine.

Disain ja kirjaõpetus

- Voltimine. Meisterdamine. Rütmiharjutused ja mängud elementide ja tähtedega.

Töötamine joonlaua ja sirkliga.

Vestlused kunstist

- Lasteraamatute illustratsioonid. Raamatukujundus.

- Kompositsioonide meisterdamine õues.
- Looduspildid Eesi kunstis.
- Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas.
- Kollaažide valmistamine.
- Kaaslaste tööde analüüs.

Materjalid

- Paberi- ja kartongitööd.
- Lõngatööd.
- Looduslik materjal.
- Olmematerjali kasutamine kunstitöödes.
- Tekstiil.
- Pliiatsitööd. Guaššitööd. Rasvakriidid ja viltpliiatsid. Harilik pliiats. Tuššijoonised.

Tehnikad

- Maalimine.
- Ümarate vormide kujutamine.
- Trükkimine (lehetrükk). Kleepimine. Kollaaž. Lõngatrükk.
- Graafika. Kivimaal.
- Vitraaž.
- Segatehnika. Vahatööd.
- Kirjutamine sule ja tuššiga.
- Sirkli ja joonlauaga joonistamine.

II kooliastme õppesisu:

- Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.
- Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.
- Kompositsiooni tasakaal.
- Liikumise kujutamine.
- Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri tehnikad ning töövõtted.
- Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.
- Kunstiteose analüüs.
- Muuseumide funktsioonid
- Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.
- Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti kaudu.
- Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Kujutamis- ja vormiõpetus

- Inimese kujutamine:täisfiguuri ja näo proportsioonid.
- Miimika.
- Erinevas eas inimeste kujutamine.
- Inimese ja looduse suhe.
- Loomade kujutamine erinevates asendites.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Värvide segamise elementaartabel
- Ühe värvi erinevad toonid.
- Piiratud arvu värvidega maalimine.

- Kolmanda astme värvide saamine. Sümmeetria.
- Kompositsiooni tasakaal.
- Toonimine, laialihõõrumine.
- Natüürmort – kolmnurkne kompositsioon.

Disain ja kirjaõpetus

- Keskkonna kujundamine siseruumis ja välisruumis
- Initsiaal.
- Fantaasiakiri.
- Tarbegraafiline kiri.
- Teksti kujundamine.
- Tööd joonlaua ja sirkliga.

Vestlused kunstist

- Kunstiliigid.
- Õppeainetevahelised seosed

Tehnikad ja materjalid

- Kollaaž makulatuurist.
- Akvarell.
- Ülekantud kujutis.
- Vahakriibe
- Skulptuur.
- Õlipastelltehnika.
- Paljundusgraafika